

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ САМООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ДО ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ

Левченко Фессалоніка Григорівна

ORCID ID: 0000-0003-4295-2934

канд. пед. наук, доцент,

старший науковий співробітник відділу профільного навчання

Інститут педагогіки НАПН України, Україна

Нові умови існування освітнього середовища, оновлення змісту освіти, інноваційних форм і методів навчання, всезростаючі вимоги до якості знань, ускладнення форм організації уроку – все це вимагає підвищення професійної компетентності та мотивування вчителя до самоосвітньої діяльності з метою реалізації ідей компетентісно орієнтованого навчання.

У Середньостроковому плані пріоритетних дій Уряду до 2020 року наголошується на необхідності модернізації підготовки педагогічних кадрів та системи підвищення їх кваліфікації для забезпечення вимог суспільства до якості надання освітніх послуг, розвитку в молоді активної громадянської позиції [1].

Самоосвіта – це безперервний процес саморозвитку та самовдосконалення педагогів [2].

Самоосвіта вчителя є основною формою підвищення педагогічної компетентності, яка складається з удосконалення знань та узагальнення педагогічного досвіду шляхом цілеспрямованої самоосвітньої роботи. Самоосвіта здійснюється індивідуально або колективно. Суто індивідуально її може виконувати високорозвинена особистість, діяльність якої продуктивна і творча.

Процес самоосвіти містить такі мотивуючі аспекти: вона є продовженням логічного ланцюга професійної освіти (школа, ВНЗ, післядипломна освіта), а також наслідком «незадоволення» професійною освітою. Тому актуальність самоосвіти педагога зумовлена психологічними аспектами та специфікою вчительської праці: по-перше, самоосвіта повідомляє істину, яка інтерпретується відповідно до власних, часто застарілих поглядів; по-друге, педагоги обмежені у часі для отримання інформації в порівнянні з учнями. Систему самоосвіти вчителя можна розглядати як сукупність складових: самооцінка – вміння оцінювати свої можливості; самооблік – вміння брати до уваги наявність своїх якостей; самовизначення – вміння вибирати своє місце в житті, в суспільстві, усвідомити свої інтереси; самоорганізація – вміння знайти джерело пізнання й адекватні своїм можливостям форми самоосвіти, планувати, організовувати робоче місце та діяльність; самореалізація – реалізація особистістю своїх можливостей; самокритичність – вміння критично оцінювати переваги та недоліки власної роботи; самоконтроль – здатність контролювати свою діяльність; саморозвиток – результат самоосвіти [3].

Ефективній самоосвітній підготовці сприяють розроблені методичні рекомендації для педагогів, а саме:

- 1) виробити і усвідомити індивідуальний стиль своєї педагогічної діяльності, педагогічного спілкування;
- 2) вивчати літературу з проблеми психолого-педагогічної компетентності;
- 3) активно займатися самопізнанням своїх особистісних і професійних особливостей, з метою використання своїх можливостей в освітньому процесі;

4) регулярно аналізувати освітній процес, що дозволить своєчасно виявити професійні труднощі і помилки;

5) підвищувати свій рівень психолого-педагогічної компетентності як особистісну і професійну ціннісну орієнтацію;

6) здійснювати самоосвітню діяльність враховуючи сучасні тенденції у системі освіти, зокрема, реалізацію компетентісно орієнтованого навчання;

7) регулярно аналізувати свій життєвий і професійний досвід з метою оволодіння адекватною особистісною та професійною самооцінкою;

8) усвідомити, що вміння вирішувати конфліктні ситуації на практиці є життєво необхідним і відпрацьовувати у себе практичні навички вирішення конфліктних ситуацій.

Отже, самоосвітня підготовка вчителя, що здійснюється за дотримання визначених педагогічних умов і використання новітніх форм і методів, що становлять науково-методичне забезпечення цього виду підготовки, сприяє формуванню ключових компетентностей учнів у закладах загальної середньої освіти, де активно реалізуються ідеї компетентісно орієнтованого навчання.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік (Розпорядження КМ) №275-р (3.04.2017) Вилучено із <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D1%80#Text>
2. Жорова, І.Я. & Кузьмич, Т.О. & Назаренко, Л.М. (2012) Самоосвіта педагога як умова підвищення його професійної компетентності: методичні рекомендації. Херсон. РІПО.
3. Бухлова, Н.В. (2003) Організація самоосвітньої діяльності учнів. Харків. Основа.